

上級学習者のための読解生教材のガイドライン試案

小松 知子

上級レベルの学習者にとっての大きな課題の一つは、自立学習であろう。特に、読解においては、教科書を離れ、authenticな教材すなわち生教材が使われることが多いが、その場合、どのような基準で選択すべきか教師も学習者自身も悩んでいるのではないだろうか。学習者にとって適切な難易度のテキストは自然な学習をもたらしつつ自立的学習を促し、かつ「読めた」という満足感を与えることができる。従って、もしテキストの難易度の指標（ガイドライン）があれば、学習者に相応しいレベルの教材選びに役に立ち、効果的な学習を進めることができるのではないだろうか。その可能性を探ってみたのがこの小論である。

ガイドラインを作るにあたっては、英語教育の分野で研究が進んでおり、その成果を参考にした。まず、複数の側面から難易度を測定する必要があると考え、今回、最も経済性があると思われる測定基準として「一文の平均の長さ」「漢字の割合」「未習語の割合」の3要素を採用した。これらに加え、テキストの種類や文化的な側面も合わせ見つつ、現代小説、新聞記事等19種のテキストについて難易度を分析してみた。

その結果、測定方法それ自体の課題や可能性が理解できたように思われる。次のステップとしては、ガイドラインの妥当性を実証するために、実際にこれらのテキストを使用し、学習効果や学習者からのフィードバックを得、分析する必要があるだろう。

แนวทางในการใช้สื่อการสอนวิชาการอ่านสำหรับผู้เรียนชั้นสูง

KOMATSU Tomoko

ปัญหาใหญ่ปัญหาหนึ่งสำหรับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นระดับสูงคงจะเป็นการศึกษาด้วยตนเอง โดยเฉพาะในวิชาการอ่าน ที่มักจะใช้สื่อที่มีอยู่ในชีวิตประจำวันอย่างเช่น หนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร เป็นต้น โดยไม่ใช่ตำราเรียน ในกรณีนี้ ทั้งผู้สอนทั้งผู้เรียนเองก็คงจะอดอึดลำบากรู้ว่าควรจะเลือกสื่อการเรียนการสอนโดยใช้มาตรฐานอย่างไร สำหรับผู้เรียน ตำราที่มีระดับความยากง่ายอย่างเหมาะสมจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติขณะเดียวกันก็จะกระตุ้นให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง ยิ่งไปกว่านั้นยังให้ความรู้สึกพึงพอใจว่า 「สามารถอ่านได้」 เมื่อเป็นเช่นนั้นถ้าหากมีเกณฑ์บอกระดับความยากง่ายของตำราแล้ว คงจะเป็นประโยชน์ในการเลือกสื่อการเรียนการสอนที่มีระดับเหมาะสมกับผู้เรียน และสามารถพัฒนาการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพได้ จุดประสงค์ของบทความนี้ก็คือการทดลองหาความเป็นไปได้ของเกณฑ์บอกระดับความยากง่ายของสื่อการเรียนการสอน

ในการทำเกณฑ์บอกระดับนี้ได้อ้างอิงผลจากการวิจัยที่ได้พัฒนาในสายวิชาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ อันดับแรก ในครั้งนี้ได้ใช้องค์ประกอบหลัก ๓ ข้อคือ 「ความยาวโดยเฉลี่ยของประโยคหนึ่งประโยค」 「สัดส่วนของคันจิ」 「สัดส่วนของคำที่ยังไม่ได้เรียน」 เป็นเกณฑ์ในการวัดที่คิดว่าง่ายแต่ให้ประโยชน์มากที่สุด โดยมองว่ามีความจำเป็นในการวัดระดับความยากง่ายจากหลายๆ ด้าน ต่อมาได้พิจารณาในด้านประเภทของสื่อการเรียนการสอน และด้านวัฒนธรรม จากนั้นได้ลองวิเคราะห์ระดับความยากง่ายเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน ๑๙ ชนิด ที่คัดจากบทความหนังสือพิมพ์ นวนิยายร่วมสมัย เป็นต้น

ผลจากการทดลองนี้คิดว่าจะสามารถเข้าใจถึงปัญหาและความเป็นไปได้ของวิธีการใช้เกณฑ์บอกระดับ ขึ้นต่อไป คือการใช้สื่อการเรียนการสอนดังกล่าวจริงเพื่อพิสูจน์ให้เห็นถึงความเหมาะสมของเกณฑ์บอกระดับ และจำเป็นที่จะต้องนำผลการเรียนและผลการตอบสนองจากผู้เรียนมาวิเคราะห์อีก